

UNIWERSYTET MEDYCZNY W ŁODZI

KOLEGIUM WOJSKOWO - LEKARSKIE

BARTŁOMIEJ ROMANIUK

***Analiza zgłaszalności
i wyników badań cytologicznych
kobiet ze środowiska
służb mundurowych***

**ROZPRAWA NA STOPIEŃ
DOKTORA NAUK MEDYCZNYCH**

**PROMOTOR:
PROF. DR HAB. N. MED. ANDRZEJ MALINOWSKI**

ŁÓDŹ 2022

VII. STRESZCZENIE

WSTĘP

Rak szyjki macicy poprzedzony jest stanem określanym jako śródnabłonkowa neoplazja szyjki macicy (CIN). Stanowi on obecnie czwartą co do częstości występowania chorobę nowotworową i równocześnie jedną z najczęstszych przyczyn śmierci kobiet. Współcześnie najlepiej udokumentowanym oraz najistotniejszym czynnikiem rozwoju raka szyjki macicy jest długotrwała infekcja wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV). Największe znaczenie w zapobieganiu zachorowania na raka szyjki macicy oraz jego rozpoznaniu w możliwie najwcześniejszym stadium mają profilaktyczne badania cytologiczne.

CELE PRACY

Głównym celem pracy było uzyskanie odpowiedzi na pytanie czy istnieją różnice w liczbie pacjentek ze służb mundurowych zgłaszających się na badania cytologiczne, częstotliwością tych badań oraz ich wynikami w porównaniu z liczbą pacjentek cywilnych zgłaszających się na badania cytologiczne, częstotliwością tych badań oraz ich wynikami. Ponadto celem była odpowiedź na pytanie jaki jest wpływ wybranych czynników socjoekonomicznych na świadomość pacjentek w odniesieniu do profilaktyki cytologicznej oraz dbałości o swoje zdrowie ginekologiczne.

MATERIAŁ I METODY

Moim badaniem została objęta grupa kobiet, będących pod opieką Poradni Ginekologiczno-Położniczej Polikliniki 10 Wojskowego Szpitala Klinicznego z

Polikliniką w Bydgoszczy. Pacjentki należące zarówno do środowiska służb mundurowych jak i z nimi nie związanych, zostały poddane profilaktycznym badaniom cytologicznym w okresie od lutego 2012 do grudnia 2014. Badaniem objęto łącznie 379 kobiet. Grupa pacjentek związanych ze środowiskiem służb mundurowych liczyła 225 osób. Natomiast grupa pacjentek cywilnych obejmowała 154 kobiety. W celu przeprowadzenia bardziej szczegółowej analizy podzielono badane kobiety na dwie grupy, tzn. grupę pacjentek poniżej 50 roku życia i grupę pacjentek powyżej 50 roku życia. Kobiety, które brały udział w programie, przychodziły do Poradni na planowane, profilaktyczne badania cytologiczne lub badania te wykonywane były u pacjentek, które zgłaszały się do Poradni z innego powodu. Dane do przeprowadzenia analizy zostały zebrane w oparciu o autorski kwestionariusz badania ankietowego obejmujący m.in. dane metryczne kobiet, informacje dotyczące powodu zgłoszenia się do Poradni, informacje na temat wiedzy kobiet o znaczeniu i zakresie wykonywania profilaktycznych badań cytologicznych, źródłach ich wiedzy na ten temat oraz przejrzystości otrzymywanych informacji. Kwestionariusz zawierał także pytania dotyczące częstości wykonywania badań cytologicznych oraz czasu jaki upłynął od ostatniego badania, uczestnictwa w innych badaniach profilaktycznych oraz ich rodzaju a także wywiad ginekologiczno-położniczy. Na przeprowadzenie powyższych badań została udzielona zgoda przez Komisję Etyki Badań Naukowych Instytutu Centrum Zdrowia Matki Polki w Łodzi. Przed włączeniem do programu badań ankietowych, każda z pacjentek udzieliła świadomej zgody na uczestniczenie w nim.

WYNIKI

Większość kobiet z obu grup wiekowych (61,21% kobiet poniżej 50 roku życia oraz 74,15% kobiet powyżej 50 roku życia) zgłosiła się w analizowanym

okresie do Poradni Ginekologiczno-Położniczej celem wykonania profilaktycznych badań cytologicznych. Pozostałe pacjentki zgłaszały się na wizytę z innych powodów i w czasie badania wykonano im także badanie cytologiczne. Przeprowadzone analizy statystyczne wykazały także, że w większości wypadków głównym celem wizyty w Poradni pacjentek ze służb mundurowych poniżej 50 roku życia było profilaktyczne badanie cytologiczne ($\chi^2=5,77$, $p<0,05$). Obliczenia statystyczne dotyczące pacjentek po 50 roku życia różniły się od powyższego wyniku i nie wykazały podobnej zależności. Warto również zauważyć, że w analizowanej populacji pomimo dość dużej częstotliwości zgłaszania się na profilaktyczne badania cytologiczne, tylko niewielki odsetek pacjentek (26,72% kobiet poniżej 50 roku życia oraz 16,33% kobiet powyżej 50 roku życia) zadeklarował, że otrzymały one zaproszenie na bezpłatne profilaktyczne badania cytologiczne oferowane w ramach programu SIMP (System Informatyczny Monitorowania Profilaktyki) przez Narodowy Fundusz Zdrowia. Analizując częstość zgłaszania się pacjentek na profilaktyczne badania cytologiczne wykazano, że niemal połowa kobiet poniżej 50 roku życia (42,67%) wykonuje badania cytologiczne raz w roku, natomiast w grupie kobiet powyżej 50 roku życia ponad połowa pacjentek poddaje się badaniom cytologicznym corocznie (30,61%) lub co 2 lata (36,05%). Rozpatrując wyniki badań cytologicznych opracowywanych wg Systemu Bethesda należy zauważyć, że pomimo przebadania tak dużej populacji pacjentek w obu grupach (mundurowe i cywilne) wykryto jedynie 5 wyników podejrzanych pod względem onkologicznym (LSIL), w tym 4 w grupie kobiet mundurowych i zaledwie 1 przypadek podejrzany wśród pacjentek cywilnych. Wszystkie te pacjentki zostały skierowane do Zakładu Profilaktyki i Promocji Zdrowia w Centrum Onkologii w Bydgoszczy celem wykonania kolposkopii z pobraniem wycinków z miejsc celowanych oraz pobrania wymazu z szyjki macicy na obecność infekcji wirusem HPV.

WNIOSKI

Na podstawie uzyskanych wyników wyciągnięto następujące wnioski:

1. Liczba pacjentek ze służb mundurowych zgłaszających się na badania cytologiczne jest dość wysoka. Analiza statystyczna wykazała, że aż 68,25% pacjentek związanych ze służbami mundurowymi, które w chwili przeprowadzenia badania nie ukończyły 50 roku życia oraz 76,77% pacjentek związanych ze środowiskiem służb mundurowych, które w chwili zgłoszenia na badania ukończyły 50 rok życia zadeklarowała, że badanie cytologiczne było zasadniczym celem ich wizyty w Poradni Ginekologiczno-Położniczej. Może to oznaczać, że dość duża grupa kobiet związanych ze środowiskiem służb mundurowych przykłada znaczną wagę do własnego zdrowia, czego przejawem jest regularne zgłaszanie się na badania cytologiczne.
2. Pacjentki niezwiązane ze środowiskiem służb mundurowych nie zgłaszały się na badania cytologiczne tak często i w tak dużej liczbie jak pacjentki związane ze środowiskiem służb mundurowych, niemniej jednak również był to dosyć wysoki procent, bowiem 52,83% kobiet niezwiązanych ze środowiskiem służb mundurowych, które w chwili przeprowadzania badania nie ukończyły 50 roku życia oraz 68,75% kobiet niezwiązanych ze środowiskiem służb mundurowych, które w chwili przeprowadzania badania ukończyły 50 rok życia zadeklarowało, że zasadniczym celem ich wizyty w Poradni Ginekologiczno-Położniczej było poddanie się kontrolnemu badaniu cytologicznemu.

3. Analiza wyników badań cytologicznych wykonanych w grupie pacjentek związanych ze środowiskiem służb mundurowych wykazała, że tylko niewielki ich odsetek uzyskał nieprawidłowe podejrzane wyniki tego badania (3,17%). W grupie kobiet, które nie były powiązane ze środowiskiem służb mundurowych nieprawidłowe podejrzane wyniki uzyskano wśród niepełna 1% badanych kobiet.
4. Analiza wyników badania cytologicznego uzyskanych w poszczególnych grupach wiekowych wykazała, że nieprawidłowe podejrzane wyniki uzyskiwano jedynie w grupach kobiet, które w chwili przeprowadzania badania nie ukończyły 50 roku życia.
5. Świadomość pacjentek, zarówno związanych ze środowiskiem służb mundurowych jak i pacjentek cywilnych, w odniesieniu do profilaktyki cytologicznej oraz dbałości o swoje zdrowie ginekologiczne jest związana z czynnikami socjoekonomicznymi tj. wiek, wykształcenie, miejsce zamieszkania, okres zamieszkiwania w obecnym miejscu, rodzaj zatrudnienia czy wywiad położniczy.
6. Celem poprawy zgłaszalności kobiet na profilaktyczne badania cytologiczne oraz zwiększenia ich świadomości w aspekcie konieczności oraz możliwościach wykonywania powyższych badań koniecznym wydaje się zwiększenie edukacji i zaangażowania lekarzy POZ oraz położnych w proces informowania swoich pacjentek, odpowiednie przygotowanie pracowników oświaty szkół średnich do szerzenia wiedzy na ten temat, usprawnienie programu imiennego wysyłania zaproszeń na bezpłatne profilaktyczne

badania cytologiczne sponsorowane przez NFZ oraz powszechne promowanie szczepień przeciwko wirusowi HPV.

VIII. ABSTRACT

INTRODUCTION

The cervical cancer is preceded by the medical condition called the cervical intraepithelial neoplasia (CIN). Recently it has become the fourth most common neoplastic disease and additionally one of the most frequent causes of women's death. The long-term human papillomavirus (HPV) infection is the most crucial factor in the development of the cervical cancer. That is why it is best described in medical records. The preventive smear tests are the most important method in prevention of the cervical cancer and its diagnosis at the earliest possible stage.

AIM OF A STUDY

The main objective of the study was to receive the answer to the question whether there were any differences in the number of patients from uniformed services who had cytological tests done, frequency of the tests and their results in comparison to the number of civilian patients who were cytologically tested, the frequency of performed tests and their results. Additionally the aim of my study was also the answer to the question: what is the influence of specific socioeconomical factors on patients' awareness of the cytological prophylactic and taking care of their own gynaecological health?

MATERIAL AND METHODS

I carried out my research in the group of women who were under the care of the Gynecology and Obstetrics Clinic at the Polyclinic of the 10th Military Clinical Hospital with the Polyclinic in Bydgoszcz. From February 2012 to December

2014 patients from the background of uniformed services and also not related to it were subjected to preventive cytological examination. 379 patients were included in the study. The number of patients from the uniformed services background included 225 women while the group of civilian patients included 154 women. In order to perform a more detailed analysis, examined women were divided into two groups i.e. a group of patients under 50 years of age and a group over 50 years of age. Women, who took part in the program, came to the Clinic for planned prophylactic cytological tests or those tests were performed on patients who came to the Clinic for other reasons. For the purpose of my research I created my own survey questionnaire which included such information like inter alia metric data of women, the reasons for being tested, information about women's knowledge of the importance and scope of preventive cytological tests and the sources of knowledge about them. My survey questionnaire included also questions regarding the frequency of smear tests performed among those women and the time that has elapsed since the last test, the participation in other preventive tests and their types, as well as gynecological and obstetric interview. The above-mentioned research was approved by the Scientific Research Ethics Committee of Polish Mother's Memorial Hospital – Research Institute in Łódź. Before being included in the survey research each of patients gave informed consent to take part in the program.

RESULTS

In the analyzed period of time the majority of women from both age groups (61.21% of women under 50 years of age and 74.15% of women over 50 years of age) came to the Gynaecology and Obstetrics Clinic in order to be tested by preventive cytological tests. The rest of the patients had an appointment at the Clinic

for different reasons and the cytological test was performed additionally. The statistical analyzes of collected information have also revealed that in most cases the main reason why the patients under 50 years of age, associated with the environment of uniformed services, came to the Clinic was to be tested prophylactically by a smear test ($\chi^2=5.77$, $p<0.05$). Statistical calculations for patients over 50 years of age were different from the result mentioned above and did not reveal a similar statistical dependence. It is also worth mentioning that in the analyzed population, despite the fact that relatively high number of patients were prophylactically cytologically tested, only a small percentage of patients (26.72% women under 50 years of age and 16.33% women over 50 years of age) declared that they had received an invitation to free preventive smear tests offered in the SIMP program (IT System for Prevention Monitoring) by the National Health Fund. Analysis of the frequency of prophylactic cytological examinations which were conducted on the patients have revealed that almost half of the women under 50 years of age (42.67%) undergo cytological examinations once a year, while in the group of women over 50 years of age more than half of the patients get cytological examinations annually (30.61%) or every 2 years (36.05%). Analyzing the results of cytological tests prepared according to the Bethesda System, it should be noted that for such a large population of patients in both groups (uniformed and civilian), only 5 suspected results (LSIL) were detected. 4 of them were in the group of uniformed women and only 1 in civilian patients. All these patients were referred to the Department of Prevention and Health Promotion at the Oncology Centre in Bydgoszcz in order to undergo colposcopy with specimen collection from targeted sites and also cervical swabs for the presence of HPV infection.

CONCLUSIONS

On the basis of the results the following conclusions have been drawn:

1. The number of patients from uniformed services who undergo cytological tests is quite high. Statistical analysis revealed that as many as 68.25% patients related to uniformed services, who were under 50 years of age at the time of examination and 76.77% patients who were over 50 years of age related to the environment of the uniformed services declared that the cytological test was the main purpose of their visit to the Gynaecology and Obstetrics Clinic. The fact might mean that a fairly large group of women associated with the environment of uniformed services attach great importance to their own health. That is why they have regularly cytological tests performed.
2. The number of cytologically tested patients who were not related to the environment of uniformed services was not as high and they did not have those tests performed as often as women from uniformed services, however it also proved to be at a fairly high level – 52.83% women not related to the environment of uniformed services, who at the time of the study were under 50 years of age and 68.75% women not related to the environment of uniformed services who at the time of the study were over 50 years of age, declared that the cytological tests was the main purpose of their visit to the Gynaecology and Obstetrics Clinic.
3. The analysis of the results of cytological tests performed in a group of patients related to the environment of uniformed services showed that only a small percentage of them obtained abnormal, suspicious results of this test

(3.17 %). In the group of women who were not related to the environment of uniformed services, abnormal, suspicious results were obtained among fewer than 1 of the surveyed women.

4. The analysis of the cytological test results obtained in individual age groups showed that abnormal, suspicious results were obtained only in groups of women who were under the age of 50 at the time of the test.
5. Patients' awareness (both from the environment connected with uniformed services and not connected with it) of the issue of cytological prophylactic and taking care of their gynaecological health is connected with such socio-economical factors as age, education, period of residence in the current place, employment and also obstetric interview.
6. To increase the number of patients attending prophylactic cytological test and improve the frequency of their visits at the clinic and also raise their awareness of the issue there is a need to improve education and engagement of GPs and midwives in the information process of their patients. Additionally educators at secondary schools should be prepared to spread knowledge about the importance of preventive cytological tests. Finally the program of sending invitations to free, routine cytological tests, sponsored by National Health Found, should be improved and vaccinations against HPV should be promoted.